

1. И вот законы, которые ты объявишь им:

УПО: А оце закони, що ти викладеш перед ними:

KJV: Now these are the judgments which thou shalt set before them.

2. если купишь раба Еврея, пусть он работает шесть лет, а в седьмой пусть выйдет на волю даром;

УПО: Коли купиш єврейського раба, нехай він працює шість років, а сьомого нехай вийде дармо на волю.

KJV: If thou buy an Hebrew servant, six years he shall serve: and in the seventh he shall go out free for nothing.

3. если он пришел один, пусть один и выйдет; а если он женатый, пусть выйдет с ним и жена его;

УПО: Якщо прийде він сам один, нехай сам один і вийде; коли він має жінку, то з ним вийде й жінка його.

KJV: If he came in by himself, he shall go out by himself: if he were married, then his wife shall go out with him.

4. если же господин его дал ему жену и она родила ему сынов, или дочерей, то жена и дети ее пусть останутся у господина ее, а он выйдет один;

УПО: Якщо пан його дасть йому жінку, і вона породить йому синів або дочок, та жінка та діти її нехай будуть для пана її, а він нехай вийде сам один.

KJV: If his master have given him a wife, and she have born him sons or daughters; the wife and her children shall be her master's, and he shall go out by himself.

5. но если раб скажет: люблю господина моего, жену мою и детей моих, не пойду на волю, --

УПО: А якщо раб той щиро скаже: Полюбив я пана свого, жінку свою та дітей своїх, не вийду на волю,

KJV: And if the servant shall plainly say, I love my master, my wife, and my children; I will not go out free:

6. то пусть господин его приведет его пред богов и поставит его к двери, или к косяку, и проколет ему господин его ухо шилом, и он останется рабом его вечно.

УПО: то нехай його пан приведе його до суддів, і підведе його до дверей або до бічних одвірків, та й проколе пан його вухо йому шилом, і він буде робити йому повіки!

KJV: Then his master shall bring him unto the judges; he shall also bring him to the door, or unto the door post; and his master shall bore his ear through with an awl; and he shall serve him for ever.

7. Если кто продаст дочь свою в рабыни, то она не может выйти, как выходят рабы;

УПО: А коли хто продасть дочку свою на невільницю, не вийде вона, як виходять раби.

KJV: And if a man sell his daughter to be a maidservant, she shall not go out as the menservants do.

8. если она не угодна господину своему и он не обручит ее, пусть позволит выкупить ее; а чужому народу продать ее не властен, когда сам пренебрег ее;

УПО: Якщо вона невгодна в очах свого пана, який призначив був її собі, то нехай позволить її викупити. Не вільно йому продати її до народу чужого, коли зрадить її.

KJV: If she please not her master, who hath betrothed her to himself, then shall he let her be redeemed: to sell her unto a strange nation he shall have no power, seeing he hath dealt deceitfully with her.

9. если он обручит ее сыну своему, пусть поступит с нею по праву дочерей;

УПО: А якщо призначить її для сина свого, то зробить їй за правом дочок.

KJV: And if he have betrothed her unto his son, he shall deal with her after the manner of daughters.

10. если же другую возьмет за него, то она не должна лишаться пищи, одежды и супружеского сожития;

УПО: Якщо візьме собі іншу, то не зменшить поживи їй, одежі їй і подружнього життя їй.

KJV: If he take him another wife; her food, her raiment, and her duty of marriage, shall he not diminish.

11. а если он сих трех [вещей] не сделает для нее, пусть она отойдет даром, без выкупа.

УПО: А коли він цих трьох речей не робитиме їй, то вона вийде дармо, без окупы.

KJV: And if he do not these three unto her, then shall she go out free without money.

12. Кто ударит человека так, что он умрет, да будет предан смерти;
УПО: Хто вдарить людину, і вона вмере, той конче буде забитий.
KJV: He that smiteth a man, so that he die, shall be surely put to death.

13. но если кто не злоумышлял, а Бог попустил ему попасть под руки его, то Я назначу у тебя место, куда убежать [убийце];
УПО: А хто не чатував, а Бог підвів кого в його руку, то дам тобі місце, куди той утече.
KJV: And if a man lie not in wait, but God deliver him into his hand; then I will appoint thee a place whither he shall flee.

14. а если кто с намерением умертвит ближнего коварно, то [и] от жертвенника Моего бери его на смерть.
УПО: А коли хто буде замишляти на ближнього свого, щоб забити його з хитрістю, візьмеш його від жертівника Мого на смерть.
KJV: But if a man come presumptuously upon his neighbor, to slay him with guile; thou shalt take him from mine altar, that he may die.

15. Кто ударит отца своего, или свою мать, того должно предать смерти.
УПО: А хто вдарить батька свого чи матір свою, той конче буде забитий.
KJV: And he that smiteth his father, or his mother, shall be surely put to death.

16. Кто украдет человека и продаст его, или найдется он в руках у него, то должно предать его смерти.
УПО: А хто вкраде людину і продасть її, або буде вона знайдена в руках його, той конче буде забитий.
KJV: And he that stealeth a man, and selleth him, or if he be found in his hand, he shall surely be put to death.

17. Кто злословит отца своего, или свою мать, того должно предать смерти.
УПО: І хто проклинає батька свого чи свою матір, той конче буде забитий.
KJV: And he that curseth his father, or his mother, shall surely be put to death.

18. Когда ссорятся, и один человек ударит другого камнем, или кулаком, и тот не умрет, но сляжет в постель,

УПО: А коли будуть сваритися люди, і вдарить один одного каменем або кулаком, і той не вмере, а зляже на постелю,

KJV: And if men strive together, and one smite another with a stone, or with his fist, and he die not, but keepeth his bed:

19. то, если он встанет и будет выходить из дома с помощью палки, ударивший не будет повинен [смерти]; только пусть заплатит за остановку в его работе и даст на лечение его.

УПО: якщо встане й буде проходжуватися надворі з опертям своїм, то буде оправданий той, хто вдарив, тільки нехай дасть за прогаяння часу його та справді вилікує.

KJV: If he rise again, and walk abroad upon his staff, then shall he that smote him be quit: only he shall pay for the loss of his time, and shall cause him to be thoroughly healed.

20. А если кто ударит раба своего, или служанку свою палкою, и они умрут под рукою его, то он должен быть наказан;

УПО: А коли хто вдарить раба свого або невольницю свою києм, а той помре під рукою його, то конче буде покараний той.

KJV: And if a man smite his servant, or his maid, with a rod, and he die under his hand; he shall be surely punished.

21. но если они день или два дня переживут, то не должно наказывать его, ибо это его серебро.

УПО: Тільки якщо той переживе день або два дні, то не буде покараний, бо він його гроші.

KJV: Notwithstanding, if he continue a day or two, he shall not be punished: for he is his money.

22. Когда дерутся люди, и ударят беременную женщину, и она выкинет, но не будет [другого] вреда, то взять с [виновного] пеню, какую наложит на него муж той женщины, и он должен заплатить оную при посредниках;

УПО: А коли будуть битися люди, і вдарять вагітну жінку, і скине вона дитину, а іншого нещастя не станеться, то конче буде покараний, як покладе на нього чоловік тієї жінки, і він дасть за присудом суддів.

KJV: If men strive, and hurt a woman with child, so that her fruit depart from her, and yet no mischief follow: he shall be surely punished, according as the woman's husband will lay upon him; and he shall pay as the judges determine.

23. а если будет вред, то отдай душу за душу,
УПО: А якщо станеться нещастя, то даси душу за душу,
KJV: And if any mischief follow, then thou shalt give life for life,

24. глаз за глаз, зуб за зуб, руку за руку, ногу за ногу,
УПО: око за око, зуба за зуба, руку за руку, ногу за ногу,
KJV: Eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,

25. обожжение за обожжение, рану за рану, ушиб за ушиб.
УПО: опарення за опарення, рану за рану, синяка за синяка.
KJV: Burning for burning, wound for wound, stripe for stripe.

26. Если кто раба своего ударит в глаз, или служанку свою в глаз, и повредит его, пусть отпустит их на волю за глаз;
УПО: А коли хто вдарить в око раба свого, або в око невільниці своєї, і знищить його, той на волю відпустить його за око його.
KJV: And if a man smite the eye of his servant, or the eye of his maid, that it perish; he shall let him go free for his eye's sake.

27. и если выбьет зуб рабу своему, или рабе своей, пусть отпустит их на волю за зуб.
УПО: А якщо виб'є зуба раба свого, або зуба невільниці своєї, той на волю відпустить того за зуба його.
KJV: And if he smite out his manservant's tooth, or his maidservant's tooth; he shall let him go free for his tooth's sake.

28. Если вол забодает мужчину или женщину до смерти, то вола побить камнями и мяса его не есть; а хозяин вола не виноват;
УПО: А коли віл ударить чоловіка або жінку, а той умре, конче буде вкаменований той віл, і м'ясо його не буде їджене, а власник того вола невинний.
KJV: If an ox gore a man or a woman, that they die: then the ox shall be surely stoned, and his flesh shall not be eaten; but the owner of the ox shall be quit.

29. но если вол бодлив был и вчера и третьего дня, и хозяин его, быв извещен о сем, не стерег его, а он убил мужчину или женщину, то вола побить камнями, и хозяина его

предать смерти;

УПО: А якщо віл був битливим і вчора, і третього дня, і було те засвідчене у власника його, а той його не пильнував, і заб'є той віл чоловіка або жінку, буде він укаменований, а також власник буде забитий.

KJV: But if the ox were wont to push with his horn in time past, and it hath been testified to his owner, and he hath not kept him in, but that he hath killed a man or a woman; the ox shall be stoned, and his owner also shall be put to death.

30. если на него наложен будет выкуп, пусть даст выкуп за душу свою, какой наложен будет на него.

УПО: Якщо на нього буде накладений викуп, то дасть викупа за душу свою, скільки буде на нього накладене.

KJV: If there be laid on him a sum of money, then he shall give for the ransom of his life whatsoever is laid upon him.

31. Сына ли забодает, дочь ли забодает, --по сему же закону поступать с ним.

УПО: Або вдарить віл сина, або вдарить дочку, буде зроблено йому за цим законом.

KJV: Whether he have gored a son, or have gored a daughter, according to this judgment shall it be done unto him.

32. Если вол забодает раба или рабу, то господину их заплатит тридцать сиклей серебра, а вола побить камнями.

УПО: Коли вдарить той віл раба або невільницю, то власник дасть панові того тридцять шеклів срібла, а віл той буде вкаменований.

KJV: If the ox shall push a manservant or a maidservant; he shall give unto their master thirty shekels of silver, and the ox shall be stoned.

33. Если кто раскроет яму, или если выкопает яму и не покроет ее, и упадет в нее вол или осел,

УПО: А коли хто розкриє яму, або викопає яму й не закриє її, і впаде туди віл або осел,

KJV: And if a man shall open a pit, or if a man shall dig a pit, and not cover it, and an ox or an ass fall therein;

34. то хозяин ямы должен заплатить, отдать серебро хозяину их, а труп будет его.

УПО: власник ями відшкодує, верне гроші власникові його, а загинуле буде йому.

KJV: The owner of the pit shall make it good, and give money unto the owner of them; and the

dead beast shall be his.

35. Если чей-нибудь вол забодает до смерти вола у соседа его, пусть продадут живого вола и разделят пополам цену его; также и убитого пусть разделят пополам;
УПО: А коли чийсь віл ударить вола його ближнього, і згине той, то продадуть вола живого, а гроші за нього поділять пополовині, і також загинулого поділять пополовині.
KJV: And if one man's ox hurt another's, that he die; then they shall sell the live ox, and divide the money of it; and the dead ox also they shall divide.

36. а если известно было, что вол бодлив был и вчера и третьего дня, но хозяин его не стерег его, то должен он заплатить вола за вола, а убитый будет его.
УПО: А коли буде відоме, що віл був битливим і вчора й третього дня, а власник його не пильнував його, то конче нехай відшкодує вола за того вола, а забитий буде йому.
KJV: Or if it be known that the ox hath used to push in time past, and his owner hath not kept him in; he shall surely pay ox for ox; and the dead shall be his own.